

Bostadsutskottets betänkande

1984/85:21

om anslag till länsstyrelserna m. m. (prop. 1984/85:100 delvis)

Sammanfattning

I betänkandet behandlas vad i budgetpropositionen föreslagits om anslag till länsstyrelserna jämte 12 motioner.

De behandlade motionerna i vad avser resursfördelningen mellan länsstyrelserna, vissa av länsstyrelsernas enheter m. m. samt dataresurserna vid vissa länsstyrelser avstyrks av utskottet.

Även två motioner (c) och (m) om avveckling av statsbidraget till medborgarvittnen avstyrks av utskottet.

Regeringens förslag om anslag till länsstyrelserna m. m. för budgetåret 1985/86 tillstyrks av utskottet. I läremot stående motionsyrkanden avstyrks.

Avslutningsvis behandlar och avstyrker utskottet en motion (c) om skatteadministrationen.

Till betänkandet har fogats nio reservationer.

1 Propositionen

Regeringen har i proposition 1984/85:100 bilaga 15 (civildepartementet) under E 1 (s. 84–131) föreslagit riksdagen att till Länsstyrelserna m. m. för budgetåret 1985/86 under trettonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 985 527 000 kr.

2 Motionerna

I detta sammanhang behandlar utskottet motionerna 1984/85:

371 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) vari – med hänvisning till motion 1984/85:370 – föreslås att riksdagen till Länsstyrelserna m. m. för budgetåret 1985/86 anvisar ett med 4 000 000 kr. ökat reservationsanslag av 1 989 527 000 kr.,

654 av Karl-Anders Petersson m. fl. (c) vari hemställs att riksdagen hos regeringen begär att även länsstyrelserna i Blekinge, Gotland och Jämtland erhåller egen dator i direkt kontakt med den centrala datoranläggningen,

799 av Kjell Mattsson (c) vari – med hänvisning till motion 1984/85:798 – hemställs att riksdagen beslutar att statsbidraget till kostnader för medborgarvittnen skall upphöra,

1130 av Grethe Lundblad och Birthe Sörestedt (båda s) vari hemställs att riksdagen hos regeringen anholder om att det sker en utvärdering av arbetssituationen vid länsstyrelsens sociala enhet och att en analys görs av

vilka förändringar som behövs för att socialtjänstens intentioner skall kunna uppfyllas på regional nivå.

1132 av Bertil Måbrink (vpk) vari hemställs att riksdagen hos regeringen begär en översyn av länsstyrelsens i Gävleborg naturvårdsenhets ökade resursbehov för åtgärder i enlighet med miljöskyddslagen och att regeringen återkommer till riksdagen med förslag på grundval härav.

1476 av Stig Josefson m. fl. (c) vari hemställs att riksdagen hos regeringen begär en redovisning av det pågående arbetet med att se över skatteadministrationen.

2147 av Larz Johansson m. fl. (c) vari föreslås

1. att riksdagen beslutar att lantmäteriverkets förslag till omfördelning mellan lantmäterienheterna genomförs för 1985/86 som en första etapp.

2. att riksdagen hos regeringen begär att frågan om lantmäterienheternas resurssituation utreds vidare.

2149 av Sture Korpås (c) och Jörgen Ullenhag (fp) vari hemställs att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna att en sådan fördelning av resurserna för länsstyrelserna i de olika länen bör ske att förutsättningarna för dessas handläggning blir så långt möjligt lika i de olika länen.

2155 av Marianne Stålberg m. fl. (s) vari hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att regionaldator även bör tillföras Jämtlands län.

2670 av Gunhild Bolander m. fl. (c, s, m) vari hemställs att riksdagen beslutar att hos regeringen begära att länsstyrelsen i Gotlands län under anslagsposten Lantmäterienheten tilldelas ytterligare medel så att även den gotländska befolkningen ges en acceptabel service från fastighetsregistret.

2673 av Rolf Dahlberg m. fl. (m) vari hemställs att riksdagen beslutar att under anslaget E 1. Länsstyrelserna m. m. anslå 1 959 927 000 kr.,

2679 av Göthe Knutson (m) vari hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om dels inriktningen av strukturåtgärder, dels behovet av ökad medelstilldelning till lantmäterienheten vid länsstyrelsen i Värmlands län.

3 Yttranden

Bostadsutskottet har inhämtat yttrande från skatteutskottet om skatteförvaltningen och kronofogdemyndigheterna (SkU 1984/85:4 y). Från jordbruksutskottet har yttrande inhämtats om länsstyrelsernas naturvårdsenheter (JoU 1984/85:2 y).

Yttrandena har som bilagor fogats till detta betänkande.

4 Utskottet

4.1 Resursfördelningen mellan länsstyrelserna

I motion 2149 (c. fp) hemställs att *resursfördelningen mellan länsstyrelserna* bör ske så att förutsättningarna för handläggning vid de olika länsstyrelserna så långt möjligt blir lika. Enligt motionärerna måste den restriktivitet beträffande medelstilldelningen till länsstyrelserna som statsmakterna visat under senare år accepteras. Restriktiviteten anges ha varit motiverad av såväl det statsfinansiella läget som av de rationaliseringsmöjligheter som fanns i utgångsläget. Förutsättningarna för länsstyrelserna att hantera situationen har enligt motionärerna emellertid varierat, då vissa län redan tidigare haft en sämre resurstilldelning i förhållande till övriga länsstyrelser. Problemet anges ha varit särskilt markant vid länsstyrelsen i Uppsala län genom ett sämre utgångsläge vid omorganisationen av länsstyrelserna 1971 och genom en starkt ökad befolkning.

Bostadsutskottet delar motionärernas uppfattning om vikten av en så rättvis fördelning som möjligt av resurserna till länsstyrelserna. Utskottet har dock inte skäl till annat antagande än att denna grundläggande rättvisepincip vägleder budgetarbetet i regeringskansliet. Som bostadsutskottet tidigare anfört (BoU 1983/84:26 s. 6) finns också ett samband bl. a. mellan invånarantalet i länet och personalresurserna på länsstyrelsen. De befolkningsmässigt största länen har också flest inrättade tjänster, även om sambandet mellan antalet tjänster och befolkningstal inte är fullständigt relaterat till varandra.

Motion 2149 (c. fp) avstyrks med hänvisning till vad som nu anförts.

4.2 Resursfördelningen inom vissa länsstyrelseenheter m. m.

4.2.1 Inledning

Länsstyrelsen svarar för den statliga förvaltningen i länet i den mån den inte ankommer på annan myndighet. Länsstyrelsen skall främja länets utveckling och befolkningens bästa samt verka för att statlig, kommunal och landstingskommunal verksamhet samordnas och anpassas till de regionalpolitiska målen och de riktlinjer för hushållning med mark och vatten som har ställts upp för länet. Länsstyrelsens verksamhet är mångskiftande. Arbetsuppgifterna berör bl. a. samhällsutbyggnaden i vid mening, beskattningsväsendet, totalförsvaret, den sociala omvårdnaden och räddningstjänsten.

Länsstyrelsen är länets högsta polisorgan samt huvudman för priskontorsverksamheten.

Länsstyrelsen är i sin verksamhet direkt underställd regeringen. Samtidigt fungerar den i en del frågor som regionalt organ åt vissa centrala ämbetsverk.

Länsstyrelsen leds av en styrelse. Landshövdingen är styrelsens ordförande. Länsstyrelsens styrelse består, förutom av landshövdingen, av 14 ledamöter. Dessa utses genom val som i princip förrättas av landstinget.

Länsstyrelsen är, med undantag för Stockholms län, organiserad i två avdelningar – planeringsavdelningen och skatteavdelningen – samt en allmän och en administrativ enhet. Länsstyrelsen i Stockholms län är indelad i fyra avdelningar, nämligen planeringsavdelningen, förvaltningsavdelningen, taxeringsavdelningen och administrativa avdelningen.

I planeringsavdelningen ingår bl. a. planenheten, naturvårdsenheten och lantmåterienheten. Priskontoret är organisatoriskt knutet till planeringskansliet inom planeringsavdelningen. Vid länsstyrelsen i Stockholms län finns dock inget priskontor.

Den sociala funktionen ingår organisatoriskt i den allmänna enheten. Vid länsstyrelsen i Stockholms län finns en självständig social enhet inom förvaltningsavdelningen.

4.2.2 Lantmåterienheterna

Den partiella omorganisationen av länsstyrelserna den 1 juli 1971 innebar bl. a. att verksamheten vid de tidigare länslantmåterikontoren delades upp dels på en enhet – lantmåterienheten – inom länsstyrelsens planeringsavdelning, dels på en regional serviceenhet inom lantmåteriet – sedan den 1 januari 1972 benämnd överlantmåtarmyndigheten. Överlantmätaren, som är tjänsteman vid länsstyrelsen, är chef för båda enheterna.

Lantmåterienheten svarar i första hand för fastighetsregistreringen i länet. Denna arbetsuppgift dominerar enhetens arbete. Enhetens övriga uppgifter avser bl. a. vissa fastighetsbildningsfrågor samt vissa plan- och bebyggelseärenden.

Lantmåteriverket (LMV) har på regeringens uppdrag undersökt lantmåterienheternas resurssläge. Uppdraget har i september 1984 redovisats till regeringen i rapporten Lantmåterienheternas framtida resurser. I rapporten konstaterar lantmåteriverket att viss obalans råder mellan länen. För att komma till rätta med denna obalans föreslår verket i första hand att vissa lantmåterienheter tillförs medel genom att expeditionsavgifterna inom inskrivningsväsendet höjs. I andra hand föreslås att en omfördelning görs så att de relativt sett mest gynnade länen får avstå resurser till förmån för de sämst lottade. Ett förslag till en sådan omfördelning redovisas också i rapporten.

I budgetpropositionen (bil. 15 s. 97) anför civilministern att han delar lantmåteriverkets uppfattning att det råder obalans mellan länen lantmåterienheter. Någon ökning av inskrivningsmyndigheternas expeditionsavgifter för att täcka ett resurstillskott är han dock inte beredd förorda. Enligt hans uppfattning visar emellertid verkets utredning att en viss omfördelning mellan länen är önskvärd för att man skall nå en jämnare standard och servicenivå i riket. Bl. a. med hänsyn till remissyttrandena över utredningen anføres i budgetpropositionen att det inte är lämpligt att gå fullt så långt i en omfördelning som lantmåteriverket föreslagit. Förslaget har därför utfor-

mats så att endast de mest resurssvaga länen tillförs medel och att medelstillelningen vid de mer gynnade länen reduceras i motsvarande mån. För att möjliggöra en planerad förändring av verksamheten vid berörda länsstyrelser förordas att förändringarna genomförs under tre budgetår (1985/86–1987/88). Enligt förslaget bör dock resurstillskotten tillföras under periodens början, vilket medför en viss temporär kostnadsökning under dessa år.

Regeringens förslag till *omfördelning mellan lantmäterienheterna* tas upp i två motioner.

I motion 2147 (c) framhålls att lantmäteriverkets utredning visar att anslagen till lantmäterienheterna varierar avsevärt mellan länen i förhållande till uppgifterna. Enligt motionärerna torde lantmäterienheternas resursbehov i förhållande till vad som skall produceras inte variera nämnvärt mellan länen. Behoven bör enligt motionsförslaget därför tillgodoses strikt i förhållande till de olika länens relativa resursläge och godtyckliga urval uteslutas. Med hänsyn härtill föreslås i motionens yrkande 1 att lantmäteriverkets förslag till omfördelning mellan lantmäterienheterna genomförs för 1985/86 som en första etapp. I motionens yrkande 2 föreslås att frågan om lantmäterienheternas resurssituation utreds vidare.

Med hänvisning till situationen i Gotlands län hemställs i motion 2670 (c, s, m) att lantmäterienheten i länet tilldelas ytterligare medel, så att även den gotländska befolkningen ges en acceptabel service från fastighetsregistret. I sin motivering pekar motionärerna på de långa handläggningstiderna vid enheten. Kritik riktas också mot den beräkningsmodell som lantmäteriverket använt för att i sin utredning jämföra resurssituationen vid länens lantmäterienheter. Trots den förstärkning som i budgetpropositionen föreslås för lantmäterienheten vid länsstyrelsen i Gotlands län kommer enligt motionärerna ärendebalansen att öka.

Som framhålls i regeringsförslaget visar lantmäteriverkets utredning att en viss omfördelning mellan länens lantmäterienheter är önskvärd för att en jämnare standard och servicenivå skall uppnås i riket. Behovet av en omfördelning har i sig inte heller ifrågasatts i de nu aktuella motionerna. Bostadsutskottet är berett att förorda en omfördelning så att de mest resurssvaga länen tillförs medel och att medelstillelningen vid de mer gynnade länen reduceras i motsvarande mån. Det av regeringen framlagda förslaget till omfördelning kan godtas. Den förordade omfördelningen innebär bl. a. att lantmäterienheten vid länsstyrelsen i Gotlands län årligen tillförs ytterligare 150 000 kr. fr. o. m. budgetåret 1985/86. Utskottet är inte nu berett förorda ytterligare omfördelningar i enlighet med förslagen i motionerna 2147 (c) yrkande 1 och 2670 (c, s, m). De nu aktuella motionsförslagen avstyrks med hänvisning till vad som anförts.

Utskottet är, med hänvisning till den av lantmäteriverket nyligen genomförda utredningen, inte berett att nu förorda ytterligare utredningsinsatser i vad avser resurssituationen vid lantmäterienheten. Motion 2147 (c)

yrkande 2 avstyrks sålunda. Det får förutsättas att regeringen bl. a. i anslutning till budgetarbetet fortlöpande beaktar lantmäterienheternas resurssituation.

Resursbehovet vid lantmäterienheterna tas också upp i motion 2673 (m). I motionen framhålls såvitt nu är i fråga att belastningen på länsstyrelsernas olika verksamhetsområden varierar från tid till annan. När bostadsbyggandet sjunkit till ca 30 000 lägenheter från ca 100 000 lägenheter per år måste enligt motionärerna resursbehovet för enheter och avdelningar som handhar hithörande frågor minska avsevärt. Enligt motionärerna gäller detta bl. a. lantmäterienheterna. Motionsförslaget innebär såvitt nu är i fråga att besparingar kan göras vid dessa enheter. Förutom besparingar inom lantmäterienheterna föreslår motionärerna besparingar inom planerheten och avskaffande av priskontoren. Genom dessa besparingar anses det möjligt att minska länsstyrelseanslaget med 25 milj. kr. avseende nästa budgetår.

Förslaget i motionen både såvitt rör lantmäterienheterna men även i övrigt är alltför allmänt hållet för att kunna läggas till grund ens för en översiktlig diskussion. Bl. a. saknas i motionen uppgifter om hur stor del av den av motionärerna förordade besparingen om 25 milj. kr. som skall anses falla på lantmäterienheterna. Utskottet anser att redan detta konstaterande gör det svårt att meningsfullt överväga de grunder som kan ha väglett motionärernas förslag. Utskottet vill erinra om att anslagsberäkningen för nästa budgetår medför en utgiftsminskning jämfört med innevarande budgetår. Att därutöver och mot bakgrund av de översiktliga och kortfattade motiven för besparingsförslagen avseende lantmäterienheterna förorda ytterligare besparingar på enheterna kan inte anses försvarligt eller lämpligt. Motionen avstyrks såvitt nu är i fråga.

Medelstilldelning till *lantmäterienheten i Värmlands län* aktualiseras i motion 2679 (m).

Mot bakgrund av strukturförhållandena i Värmlands län i första hand när det gäller skogsmarken förs i motion 2679 (m) fram förslag dels om inriktningen av erforderliga strukturatgärder, dels om ökad medelstilldelning till lantmäterienheten vid länsstyrelsen i länet. Enligt motionären syns behovet av strukturförändringar helt klart i flera områden i Värmland.

Utskottet har ovan ställt sig bakom regeringens förslag till omfördelning mellan länsstyrelsernas lantmäterienheter. Förslaget innebär i vad gäller Värmlands län att länsstyrelsens lantmäterienhet årligen tillförs ytterligare 200 000 kr., varav 50 000 kr. fr. o. m. budgetåret 1985/86 och resterande 150 000 kr. fr. o. m. budgetåret 1986/87. Vad i motion 2679 (m) föreslagits om ökad medelstilldelning torde enligt utskottets uppfattning härigenom vara i inte ringa grad tillgodosett. Motionen avstyrks såvitt nu är i fråga. Inte heller vad i motionen anförts om insatser m. m. avseende strukturverksamheten bör enligt bostadsutskottets mening vinna riksdagens bifall. Motionen avstyrks även i denna del.

4.2.3 Naturvårdsenheterna

Frågan om verksamheten vid länsstyrelsernas naturvårdsenheter tas upp i två motioner.

Med hänvisning till motion 370 (fp) förordas i motion 371 (fp) såvitt nu är i fråga att ytterligare medel skall tillföras *länsstyrelsernas naturvårdsenheter*. Enligt motiven i den förra motionen har naturvårdsenheterna drabbats av betydande nedskärningar till följd av direktiven till länsstyrelserna att spara. Samtidigt har nya uppgifter tillkommit. Detta har enligt motionärerna inneburit att lagreglerade uppgifter på många håll inte kunnat utföras.

Jordbruksutskottet, som yttrat sig över motion 371 (fp), understryker i sitt yttrande att prövning och tillsyn enligt miljöskyddslagen är en viktig del i en aktiv miljöpolitik. Med hänsyn till det statsfinansiella läget är det enligt jordbruksutskottet emellertid också nödvändigt att fortlöpande pröva länsstyrelsernas arbetsuppgifter och se om vissa uppgifter kan slopas eller förenklas. Jordbruksutskottet påtalar också av regeringen aviserade utredningsinsatser som torde komma att beröra naturvårdsenheternas verksamhet. Det gäller bl. a. den av jordbruksministern i budgetpropositionen (bil. 11 s. 97) aviserade särskilda översynen av naturvårdsförvaltningens organisation och funktion. Avslutningsvis tillägger jordbruksutskottet att kostnaderna för länsstyrelsernas verksamhet på miljöskyddsområdet i icke oväsentlig utsträckning täcks med avgifter, med verkan fr. o. m. den 1 juli 1984. Med hänvisning till det anförda bör bostadsutskottet enligt jordbruksutskottets mening avstyrka motion 371 (fp).

Bostadsutskottet delar vad jordbruksutskottet anfört om att tillsynen m. m. av miljöskyddslagen är en viktig del i en aktiv miljöskyddspolitik. Även vad jordbruksutskottet i övrigt anfört delas av bostadsutskottet. Motion 371 (fp) såvitt nu är i fråga avstyrks sålunda med hänvisning till det statsfinansiella läget och aviserade utredningsinsatser m. m.

I motion 1132 (vpk) begärs en översyn av det ökade resursbehovet för åtgärder i enlighet med miljöskyddslagen för *naturvårdsenheten i Gävleborgs län*. I sin motivering pekar motionären på att kvicksilverproblematiken i länet behöver ägnas mer tid samtidigt som problem med miljöfarliga kemikalier uppmärksammas. Enligt motionären är de uppräknade problemen allvarliga och måste därför snabbt åtgärdas.

Jordbruksutskottets yttrande omfattar även motion 1132 (vpk). I yttrandet instämmer jordbruksutskottet i påståendet att de angivna miljöproblemen är allvarliga och bör bli föremål för åtgärder i olika sammanhang. Inom ramen för den mera övergripande bedömning av länsstyrelsernas resursbehov, som det ankommer på riksdagen att göra, finns dock enligt jordbruksutskottets mening inte tillräckligt underlag för att peka ut ett visst län såsom mera belastat av miljöstörningar än andra. Jordbruksutskottet anser med hänsyn härtill att motion 1132 (c) inte bör föranleda någon särskild åtgärd från riksdagens sida.

Bostadsutskottet delar jordbruksutskottets uppfattning. Motion 1132 (vpk) avstyrks med hänvisning härtill.

4.2.4 Vissa enheter i övrigt

De enheter m. m. vid länsstyrelserna som, utöver de ovan behandlade lantmåterienheterna och naturvårdsenheterna, berörs av motionsförslagen är de sociala funktionerna, planenheterna samt priskontoren.

Riksdagen beslutade år 1980 bl. a. att socialkonsulentorganisationen skulle upphöra och att sociala enheter skulle tillskapas vid länsstyrelserna (prop. 1979/80:6, SoU 45). Beslutet var bl. a. en följd av de nya uppgifter som tilldelades länsstyrelserna genom den samma år antagna socialtjänstlagen. Enligt beslutet skall det ankomma på de sociala enheterna att utföra länsstyrelsens tillsynsarbete rörande socialtjänsten och att bistå länsrätten med sociala bedömningar. Därutöver angavs uppgiften vara att råda och upplysa enskilda samt att medverka som socialexperter i den regionala samhällsplaneringen. Handläggningen av de alkoholärenden som länsstyrelsen redan svarade för förutsattes handläggas inom de sociala enheterna.

Frågan om den sociala funktionens organisatoriska inplacering i länsstyrelsen löstes dock inte genom 1980 års riksdagsbeslut. Med utgångspunkt i ett av organisationskommittén (S 1979:12) för socialstyrelsen upprättat förslag föreslogs i 1981 års budgetproposition (prop. 1980/81:100 bil. 18 s. 25) att arbetsuppgifterna enligt socialtjänstlagstiftningen borde samordnas med arbetsuppgifterna enligt alkohollagstiftningen och samlas hos länsstyrelserna i en organisatorisk enhet. Den sociala funktionen föreslogs knuten till den allmänna enheten – utom i Stockholms län där arbetsuppgifterna enligt förslaget borde inordnas i förvaltningsavdelningen. Regeringsförslaget biträdades (CU 1980/81:24) av riksdagen.

Riksdagens ovan relaterade beslut innebar att länsstyrelsens sociala funktion för närvarande utgör en av de tre huvudfunktionerna inom den allmänna enheten. Någon formell sektionsindelning finns inte inom denna enhet. I Stockholms län finns en social enhet inom förvaltningsavdelningen.

I motion 1130 (s) hemställs att en utvärdering skall ske av arbetssituationen vid *de sociala funktionerna* och att en analys görs av vilka förändringar som behövs för att socialtjänstens intentioner skall kunna uppfyllas på regional nivå. Vid bildandet av länsstyrelsernas sociala funktioner den 1 juli 1981 hade man enligt motionärerna förhoppningen att mera sammanhållna administrativa resurser hos länsstyrelserna skulle ge en slagkraftig social enhet som kunde hantera personliga ärenden utan längre dröjsmål, men också få tid att följa viktiga sociala planeringsuppgifter inom länen. Dessa förhoppningar synes inte ha uppfyllts och handläggningstiderna är enligt motionärerna nu i vissa ärenden olämpligt långa. Avslutningsvis framhålls i motionen att nya utredningar tycks föreslå att ytterligare sociala uppgifter läggs på länsförvaltningarna. Om inte ökade resurser då tillförs de sociala enheterna torde enligt

motionärerna enheternas funktioner allvarligt komma att skadas.

Som framgår av framställningen ovan har länsstyrelsernas sociala funktion haft sin nuvarande utformning under en förhållandevis kort tid. Det kan mot bakgrund härav antas att verksamheten i alla delar ännu inte funnit sin slutliga form. Nya arbetsuppgifter har också tillförts den sociala funktionen sedan dess tillkomst. Utskottet noterar att verksamheten i den del den avser länsstyrelsens arbetsuppgifter enligt alkohollagstiftningen är föremål för överväganden i den år 1984 tillsatta utredningen (S 1984:02) för översyn av vissa regler inom alkohollagstiftningen. Bostadsutskottet är med hänvisning till vad ovan anförts inte nu berett förorda en utvärdering av arbetssituationen vid länsstyrelsernas sociala funktioner. Motion 1130 (s) avstyrks. Utskottet får emellertid förutsätta att regeringen med uppmärksamhet följer utvecklingen vid de sociala funktionerna och om så visar sig erforderligt för riksdagen redovisar förslag till förändringar i frågan.

Med hänvisning till det minskade bostadsbyggandet hävdas i motion 2673 (m) såvitt nu är i fråga att verksamheten vid *planenheterna* kan minskas. I samma motion hävdas såvitt nu är i fråga dessutom att verksamheten vid *priskontoren* starkt kan ifrågasättas. Enligt motionärerna påverkar priskontorens insatser inte prisutvecklingen, varför de utan olägenhet kan avvecklas.

Utskottet har ovan (avsnitt 4.2.2) avstyrkt motion 2673 (m) i vad avser minskade resurser till länsstyrelsernas lantmäterienheter. Vad utskottet härvid anført om att förslaget är alltför opreciserat för att kunna läggas till grund för ställningstaganden om förändringar vid länsstyrelserna gäller även motionsförslaget i nu aktuell del. Motion 2673 (m) avstyrks även i vad avser planenheterna och priskontoren.

4.2.5 Dataresurserna vid vissa länsstyrelser

Regeringen beslutade våren 1975 att det fortsatta utvecklingsarbetet med ett ADB-system för folkbokföring och beskattning skulle inriktas på ett system med blandad regional och central registerföring och att de regionala datorernas kapacitet och antal skulle fastställas efter fortsatt utredning av frågan. På grundval av det förordade utredningsarbetet förelades riksdagen våren 1976 förslag bl. a. om antalet regionala datoranläggningar. Riksdagens beslut i denna del innebar att antalet s. k. datorlän skulle uppgå till 21 (SkU 1975/76:35). Det praktiska utfallet av riksdagens beslut blev att s. k. länsdatorer installerades i lika många län – undantagna blev Jämtlands, Blekinge och Gotlands län. De undantagna länen utnyttjar i stället länsdatorn i ett angränsande län.

De s. k. länsdatorerna används i mycket stor utsträckning för skatteändamål. Endast en mindre del av datorernas kapacitet används för andra ändamål. Datorernas "skatteanvändning" har också prioritet framför annan användning.

Frågan om dataresurserna vid vissa länsstyrelser tas upp i två motioner.

I motion 654 (c) begärs att även länsstyrelserna i Blekinge, Gotlands och Jämtlands län erhåller egen dator i direkt kontakt med den centrala datoranläggningen. För de tre län som saknar egna datorer blir enligt motionärerna denna brist alltmer uppenbar.

I motion 2155 (s) begärs ett riksdagens tillkännagivande om att en regionaldator även bör tillföras Jämtlands län. Ett tungt vägande skäl för behovet av en egen dator till länet är enligt motionärerna att kunna vidmakthålla och vidareutveckla kompetensen inom dataområdet. Vidare anføres att med en egen dator skapas även tidsvinster för övriga arbetsuppgifter.

Utskottet vill inledningsvis slå fast att den omständigheten att vid vissa länsstyrelser inte har placerats datorer inte innebär att dessa länsstyrelser saknar datorkraft. Utskottet vill inte förneka att det kan vara vissa olägenheter förknippade med den nuvarande ordningen men vill inte tillmäta detta förhållande den vikt som görs i motionerna. Utskottet är inte berett att tillstyrka vad i motionerna föreslagits om att datorer nu skulle tillföras län som för närvarande inte har sådana. Beslutet om utformningen av länsstyrelsernas ADB-system fattades av riksdagen år 1975 (SkU 1975:32). Under den senaste tioårsperioden har utvecklingen på det dataadministrativa området varit snabb. Dessutom pågår utredningar m. m. beträffande den regionala statsförvaltningens organisation som kan komma att få betydelse för frågan om länsstyrelsernas framtida databehov. Utskottet vill i sammanhanget erinra om att i samband med den s. k. Norrbottensstudien statskontoret givits i uppdrag att undersöka lämpliga former för en från länsstyrelsen fristående skatteförvaltning. Statskontoret har lagt fram förslag i ärendet till regeringen. Regeringen har lämnat förslaget vidare till skatteförvaltningsutredningen.

Slutsatsen av vad utskottet nu anförts blir att frågan om behovet av datorer vid länsstyrelserna bör ses i ett vidare perspektiv än vad som görs i motionerna. Resultatet av vissa pågående överväganden bör avvaktas.

Motionerna 654 (c) och 2155 (s) avstyrks med hänvisning till vad ovan anförts.

4.3 Statsbidrag till medborgarvittnen

Statsbidragen till kostnader för medborgarvittnen föreslås slopade i motionerna 799 (c) och 2673 (m). I budgetpropositionen har 600 000 kr. beräknats för verksamheten nästa budgetår.

I motiveringen till förslaget i motion 799 (c) – som återfinns i motion 798 (c) – anför motionären att systemet med medborgarvittnen är felaktigt som princip. Uppgiften att svara för insynen i polisarbetet bör i stället ankomma på polisstyrelsen. Alldeles oavsett om systemet med medborgarvittnen avskaffas bör dock enligt motionären statsbidraget avvecklas.

I motion 2673 (m), såvitt nu är i fråga, föreslås statsbidraget till

medborgarvittnen avvecklat med hänvisning till att motionärerna redan när medborgarvittnena infördes var motståndare till förslaget.

Förslaget i motion 798 (c) om att systemet med medborgarvittnen skall avvecklas har avslagits av riksdagen (JuU 1984/85:18). Ett fortsatt behov av statsbidrag till verksamheten föreligger enligt bostadsutskottets mening även under budgetåret 1985/86. Motionerna 799 (c) och 2673 (m) såvitt nu är i fråga avstyrks sålunda.

4.4 Anslag till länsstyrelserna

Utskottet har ovan avstyrkt motionerna 371 (fp), 799 (c) och 2673 (m) i vad avser de i samma motioner framlagda förslagen till organisatoriska förändringar m. m. inom den under länsstyrelseanslaget finansierade verksamheten. Motionerna avstyrks med hänvisning härtill även i vad avser anslag till länsstyrelserna m. m.

Regeringens anslagsberäkning tillstyrks.

4.5 Skatteadministrationen

Med anledning av vad i en motion (c) under föregående riksmöte föreslagits om inrättande av lokala samhällsmyndigheter redovisade bostadsutskottet i sitt betänkande BoU 1983/84:26 pågående utredningsarbete m. m. avseende skatteadministrationen. I den under allmänna motionstiden 1985 väckta motionen 1476 (c) hävdas att det i bostadsutskottets betänkande redovisade utredningsarbetet inom regeringskansliet inte har avsatt något märkbart resultat. Det finns därför enligt motionärernas uppfattning skäl för riksdagen att hos regeringen begära en redovisning av arbetet med att se över skatteadministrationen.

Skatteutskottet anför i sitt yttrande över motionen att frågor som rör den regionala och lokala organisationen på beskattningsområdet övervägs eller nyligen har övervägts i skilda sammanhang. Vidare erinrar skatteutskottet om att skatteförvaltningsutredningen senast den 1 juli 1985 skall lägga fram förslag hur en effektiv styrning och samordning av skatteförvaltningen bör utformas. Skatteutskottet pekar också på det arbete som pågår inom deklarationskontrollutredningen och skatteförenklingskommittén. Avslutningsvis nämner skatteutskottet också att statskontoret nyligen har lagt fram förslag till regeringen om hur en från länsstyrelsen fristående skatteförvaltning i Norrbottens län bör vara inrättad. Regeringen har i sin tur lämnat förslaget vidare till skatteförvaltningsutredningen.

Enligt vad skatteutskottet erfarit fortskrider skatteförvaltningsutredningens arbete planenligt. Utredningen avser att lägga fram ett betänkande före halvårsskiftet 1985. Mot den bakgrunden anser ett enhälligt skatteutskott att det inte finns någon anledning att begära en redovisning av utredningsarbetet.

Bostadsutskottet har inte funnit anledning till annan bedömning än skatteutskottet. Med avseende på den korta tid som återstår till dess att skatteförvaltningsutredningen skall lägga fram sitt betänkande skulle det enligt utskottets mening inte tjäna något reellt syfte att nu begära en särskild redovisning av utredningsarbetet. Motion 1476 (c) avstyrks med hänvisning till det anförda.

4.6 Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *resursfördelningen mellan länsstyrelserna* att riksdagen avslår motion 1984/85:2149,
2. beträffande *omfördelning mellan lantmäterienheterna* att riksdagen avslår motionerna 1984/85:2147 och 2670,
3. beträffande *resursbehovet vid lantmäterienheterna* att riksdagen avslår motion 1984/85:2673 såvitt nu är i fråga,
4. beträffande *lantmäterienheten i Värmlands län* att riksdagen avslår motion 1984/85:2679,
5. beträffande *länsstyrelsernas naturvårdsenheter* att riksdagen avslår motion 1984/85:371 såvitt nu är i fråga,
6. beträffande *naturvårdsenheten i Gävleborgs län* att riksdagen avslår motion 1984/85:1132,
7. beträffande *de sociala funktionerna* att riksdagen avslår motion 1984/85:1130,
8. beträffande *planenheterna och priskontoren* att riksdagen avslår motion 1984/85:2673 såvitt nu är i fråga,
9. beträffande *dataresurserna vid vissa länsstyrelser* att riksdagen avslår motionerna 1984/85:654 och 2155,
10. beträffande *statsbidrag till medborgarvitnen* att riksdagen avslår motionerna 1984/85:799 och 2673, båda motionsyrkandena såvitt nu är i fråga,
11. beträffande *anslag till länsstyrelserna* att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motionerna 1984/85:371, 799 och 2673, samtliga motionsyrkanden såvitt nu är i fråga, till *Länsstyrelserna m. m.* för budgetåret 1985/86 under trettonde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 1 985 527 000 kr.,
12. beträffande *skatteadministrationen* att riksdagen avslår motion 1984/85:1476.

Stockholm den 25 april 1985

På bostadsutskottets vägnar
KJELL A. MATSSON

Närvarande: Kjell A. Mattsson (c), Oskar Lindkvist (s), Rolf Dahlberg (m), Thure Jadestig (s), Magnus Persson (s), Ivar Nordberg (s), Bertil Danielsson (m), Birgitta Hambræus (c), Margareta Gard (m), Tore Claeson (vpk), Margareta Palmqvist (s), Erik Olsson (m), Rune Evensson (s), Nils Nordh (s) och Olle Grahn (fp).

Reservationer

1. Resursbehovet vid lantmäterienheterna (mom. 3)

Rolf Dahlberg, Bertil Danielsson, Margareta Gard och Erik Olsson (alla m) anser att

dels den del av utskottets betänkande på s. 6 som börjar "Förslaget i" och slutar "i fråga" bort lyda:

Den statliga verksamheten måste, liksom all annan verksamhet, dimensioneras med utgångspunkt i de grundläggande och varaktiga behov som finns. Detta kan dock inte ske en gång för alla, utan verksamheten måste fortlöpande anpassas till uppkomna förändringar. Inte minst i ett statsfinansiellt ansträngt läge är det viktigt att en överprövning sker med syfte att åstadkomma effektiviseringar och rationaliseringar.

Utifrån ovan redovisade principiella synpunkter måste även länsstyrelsernas verksamhet kontinuerligt ses över. Genom att länsstyrelsernas myndighetsuppgifter täcker många skilda områden kommer av naturliga skäl belastningen på de olika enheterna inom länsstyrelserna att variera från tid till annan. Ett påtagligt exempel härpå är, som nämns i motion 2673 (m), de effekter det minskade bostadsbyggandet haft på arbetsbelastningen vid vissa länsstyrelseenheter. Nedgången i bostadsproduktionen sedan 1970-talets början har medfört en minskad ärendetillströmning till framför allt lantmäteri- och planenheter. Utskottet delar mot bakgrund härav uppfattningen i motion 2673 (m) att besparingar kan göras vid lantmäterienheterna. Besparingens storlek och dess fördelning bör det ankomma på regeringen att bestämma. I enlighet med förslaget i motion 2673 (m) skall dock den sammanlagda besparingen vid lantmäterienheterna, planenheter och priskontoren uppgå till 25 milj. kr. för budgetåret 1985/86.

Vad utskottet med anledning av motion 2673 (m) såvitt nu är i fråga anfört om besparingar vid länsstyrelsernas lantmäterienheter bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels utskottet under 3 bort hemställa

3. beträffande *resursbehovet vid lantmäterienheterna* att riksdagen med anledning av motion 1984/85:2673 såvitt nu är i fråga som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

2. Länsstyrelsernas naturvårdsenheter (mom. 5)

Olle Grahn (fp) anser att

dels den del av utskottets betänkande på s. 7 som börjar "Bostadsutskottet delar" och slutar "utredningsinsatser m. m." bort lyda:

I en avvikande mening (fp) till jordbruksutskottets yttrande framhålls att såväl miljöskydds- som naturvårdsfrågor uppenbart har blivit lidande av de generella sparmetoder som tillämpats under senare år. Behovet av t. ex. personalförstärkningar, som anges vara mycket stort har med tillämpning av dessa principer därmed inte kunnat tillgodoses genom omprioriteringar inom den redan starkt nedskurna miljö- och naturvårdssektorn. Bostadsutskottet delar denna uppfattning. Det är otvetydigt så att naturvårdsenheterna har drabbats särskilt hårt av vidtagna besparingar inom länsstyrelserna. Samtidigt har länsstyrelserna och dess naturvårdsenheter tillagts en rad nya uppgifter på bl. a. miljövårdsområdet. Detta har i många fall skapat svårigheter att utföra de lagreglerade uppgifterna på området. Än svårare har det varit att på ett tillfredsställande sätt ombesörja den förebyggande miljövården. Det finns mot bakgrund härav en uppenbar risk för att av besparingsskäl framtvingade insatsminskningar på sikt kan ge skador som både blir dyra och svåra eller t. o. m. omöjliga att åtgärda.

Vad utskottet ovan anført innebär en anslutning till vad som i motion 371 (fp) föreslagits om att ytterligare resurser skall tillföras länsstyrelsernas naturvårdsenheter. Även i ett utsatt statsfinansiellt läge måste enligt bostadsutskottets mening miljön, som är grundvalen för hela vår existens, värnas. Utskottet vill i detta sammanhang dessutom peka på de finansieringsmöjligheter som miljöavgifterna erbjuder.

Vad utskottet ovan med anledning av motion 371 (fp) såvitt nu är i fråga anført bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels utskottet under 5 bort hemställa

5. beträffande *länsstyrelsernas naturvårdsenheter* att riksdagen med anledning av motion 1984/85:371 såvitt nu är i fråga som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anført,

3. Naturvårdsenheten i Gävleborgs län (mom. 6)

Tore Claeson (vpk) anser att

dels den del av utskottets betänkande på s. 8 som börjar "Bostadsutskottet delar" och slutar "hänvisning härtill" bort lyda:

Bostadsutskottet delar jordbruksutskottets uppfattning att de i motion 1132 (vpk) angivna miljöproblemen är allvarliga och bör bli föremål för överväganden i skilda sammanhang. Samtidigt kan det, som även jordbruksutskottet framhåller, vara svårt att utifrån den mera övergripande bedömning av länsstyrelsernas resursbehov som det ankommer på riksdagen att

göra peka ut ett visst län som mer belastats av miljöstörningar än andra. Den i motion 1132 (vpk) förordade översynen bör enligt bostadsutskottets mening därför utsträckas till att gälla det ökade resursbehovet vid samtliga läns naturvårdsenheter. Genom en sådan allmän översyn tillgodoses också förslaget i motion 1132 (vpk) i allt väsentligt. Översynen bör genomföras skyndsamt så att medel kan tillföras enheterna redan under budgetåret 1985/86.

Vad utskottet med anledning av motion 1132 (vpk) anfört om utredning av naturvårdsenheternas resursbehov bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels utskottet under 6 bort hemställa

6. beträffande *naturvårdsenheten i Gävleborgs län* att riksdagen med anledning av motion 1984/85:1132 som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet anfört.

4. Naturvårdsenheten i Gävleborgs län (mom. 6, motiveringen)

Olle Grahn (fp) anser att den del av utskottets betänkande på s. 8 som börjar "Bostadsutskottet delar" och slutar "hänvisning härtill" bort lyda:

Vad utskottet ovan anfört om att ytterligare resurser skall tillföras länsstyrelsernas naturvårdsenheter innebär att förslaget i motion 1132 (vpk) är i allt väsentligt tillgodosett. Motionen avstyrks med hänvisning härtill.

5. Planenheterna och priskontoren (mom. 8)

Rolf Dahlberg, Bertil Danielsson, Margareta Gard och Erik Olsson (alla m) anser att

dels den del av utskottets betänkande på s. 9 som börjar "Utskottet har" och slutar "och priskontoren" bort lyda:

Vad utskottet ovan anfört beträffande möjligheterna att göra besparingar vid lantmåterienheterna gäller i tillämpliga delar också planenheterna. Även vid dessa senare enheter bör sålunda verksamheten kunna minskas i enlighet med förslaget i motion 2673 (m).

Som framhålls i motion 2673 (m) kan även priskontorens verksamhet starkt ifrågasättas. Utskottet vill i detta sammanhang peka på det dubbelarbete som utförs genom att priskontoren samlar in prisuppgifter för statens pris- och kartellnämnds statistik över prisutvecklingen samtidigt som statistiska centralbyrån samlar in motsvarande uppgifter för beräkningen av konsumentprisindex.

Mot bakgrund av vad utskottet ovan anfört och vad som i motion 2673 (m) förordats bör enligt utskottets mening priskontoren avvecklas.

Vad utskottet med anledning av motion 2673 (m) såvitt nu är i fråga anfört om verksamheten vid planenheterna och priskontoren bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels utskottet under 8 bort hemställa

8. beträffande *planenheterna och priskontoren* att riksdagen med anledning av motion 1984/85:2673 såvitt nu är i fråga som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

6. Statsbidrag till medborgarvittnen (mom. 10)

Kjell A. Mattsson (c), Rolf Dahlberg (m), Bertil Danielsson (m). Margareta Gard (m) och Erik Olsson (m) anser att

dels den del av utskottets betänkande på s. 11 som börjar "Förslaget i" och slutar "avstyrks sålunda" bort lyda:

Trots de principiella invändningar som kan resas mot systemet med medborgarvittnen som sådant har riksdagen avslagit (JuU 1984/85:18) förslag om att systemet skall avvecklas. Detta oaktat bör dock statsbidragen till kostnader för medborgarvittnen upphöra att utgå fr. o. m. budgetåret 1985/86 i enlighet med förslaget i motionerna 799 (c) och 2673 (m). Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att lagen om medborgarvittnen ger kommunerna rätt men inte skyldighet att utse medborgarvittnen för insyn i den lokala polisverksamheten. Det är enligt utskottets mening mot bakgrund härav rimligt att de kommuner som utser medborgarvittnen också svarar för kostnaderna härför. Även det faktum att det till kommunerna utgående statsbidraget för budgetåret 1985/86 totalt sett har beräknats till endast 600 000 kr. talar för en kommunal finansiering av verksamheten.

Vad utskottet med anledning av motionerna 799 (c) och 2673 (m), båda motionsyrkandena såvitt nu är i fråga, anfört om statsbidragen till medborgarvittnen bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels utskottet under 10 bort hemställa

10. beträffande *statsbidrag till medborgarvittnen* att riksdagen med anledning av motionerna 1984/85:799 och 2673, båda motionsyrkandena såvitt nu är i fråga, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

7. Anslag till länsstyrelserna (mom. 11)

Rolf Dahlberg, Bertil Danielsson, Margareta Gard och Erik Olsson (alla m) anser – under förutsättning av bifall till reservationerna 1, 5 och 6 – att

dels den del av utskottets betänkande på s. 11 som börjar "Utskottet har" och slutar "anslagsberäkning tillstyrks" bort lyda:

Utskottet har ovan ställt sig bakom förslagen i motion 2673 (m) i vad avser besparingar vid länsstyrelsernas lantmåteri- och planenheter samt avveckling av länsstyrelsernas priskontor och statsbidraget till medborgarvittnen. Mot bakgrund härav kan även anslaget till länsstyrelserna minskas med 25,6 milj. kr. i enlighet med förslaget i samma motion.

Utskottets ställningstagande i denna del innebär att regeringens förslag samt motionerna 371 (fp) och 799 (c). båda motionsyrkandena såvitt nu är i fråga, avstyrks.

dels utskottet under 11 bort hemställa

11. beträffande *anslag till länsstyrelserna* att riksdagen med bifall till motion 1984/85:2673 såvitt nu är i fråga och med anledning av regeringens förslag och motion 1984/85:799 såvitt nu är i fråga samt med avslag på motion 1984/85:371 såvitt nu är i fråga till *Länsstyrelserna m. m.* för budgetåret 1985/86 under trettonde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 1 959 927 000 kr.,

8. Anslag till länsstyrelserna (mom. 11)

Kjell A. Mattsson (c) anser – under förutsättning av bifall till reservation 6 – att

dels den del av utskottets betänkande på s. 11 som börjar "Utskottet har" och slutar "anslagsberäkning tillstyrks" bort lyda:

Utskottet har ovan tillstyrkt förslaget i motion 799 (c) om att statsbidraget för medborgarvittnen skall avvecklas. Därmed kan anslaget till länsstyrelserna m. m. minskas med statens beräknade kostnad härför. dvs. med 0,6 milj. kr. Motion 799 (c) tillstyrks såvitt nu är i fråga. Regeringsförslaget samt motionerna 371 (fp) och 2673 (m). båda motionsyrkandena såvitt nu är i fråga, avstyrks.

dels utskottet under 11 bort hemställa

11. beträffande *anslag till länsstyrelserna* att riksdagen med bifall till motion 1984/85:799 såvitt nu är i fråga. med anledning av regeringens förslag och motion 1984/85:2673 såvitt nu är i fråga samt med avslag på motion 1984/85:371 såvitt nu är i fråga till *Länsstyrelserna m. m.* för budgetåret 1985/86 under trettonde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 1 984 927 000 kr.,

9. Anslag till länsstyrelserna (mom. 11)

Olle Grahn (fp) anser – under förutsättning av bifall till reservation 2 – att

dels den del av utskottets betänkande på s. 11 som börjar "Utskottet har" och slutar "anslagsberäkning tillstyrks" bort lyda:

Utskottet har ovan tillstyrkt förslaget i motion 371 (fp) om att ytterligare resurser behöver tillföras länsstyrelsernas naturvårdsenheter. Mot bakgrund härav bör även anslaget till länsstyrelserna ökas med 4 milj. kr. för budgetåret 1985/86 enligt förslaget i samma motion.

Utskottets ställningstagande i denna del innebär att regeringens förslag samt motionerna 799 (c) och 2673 (m). båda motionsyrkandena såvitt nu är i fråga, avstyrks.

dels utskottet under 11 bort hemställa

11. beträffande *anslag till länsstyrelserna* att riksdagen med bifall till motion 1984/85:371 såvitt nu är i fråga och med anledning av regeringens förslag samt med avslag på motionerna 1984/85:799 och 2673, båda motionsyrkandena såvitt nu är i fråga, till *Länsstyrelserna m. m.* för budgetåret 1985/86 under trettonde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 1 989 527 000 kr.,

Skatteutskottets yttrande*Bilaga 1***1984/85:4 y****om skatteförvaltningen och kronofogdemyndigheterna***Till bostadsutskottet*

Bostadsutskottet har berett skatteutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1984/85:100 bilaga 9 såvitt avser anslag till de lokala skattemyndigheterna och kronofogdemyndigheterna samt bilaga 15 såvitt avser länsstyrelsernas skatteförvaltningar jämte motioner. Skatteutskottet får med anledning härav anföra följande.

Länsstyrelsernas skatteförvaltning och de lokala skattemyndigheterna**Anslagsfrågor**

Anslagen till länsstyrelsernas skatteförvaltning behandlas i bilaga 15 till budgetpropositionen (civildepartementet). Budgetförslaget innebär att länsstyrelsernas skatteavdelningar samt taxeringsavdelningen och uppbörds- och dataenheterna vid länsstyrelsen i Stockholms län tilldelas medel utan utgiftsminskningar på 2 %. Bl. a. tillskjuts 12,7 milj. kr. för arbetet med en samordnad uppbörd av källskatt och arbetsgivaravgift. Eftersom denna samordnade uppbörd även medför en utökad registrering av uppbördsdeklarationer vid länsstyrelsernas dataenheter har också en tillfällig förstärkning av 2,5 milj. kr. beräknats för detta merarbete. Av den för skatteavdelningarna beräknade lönesumman ställs 5 milj. kr. till regeringens disposition för att fördelas på de länsstyrelser som har särskilda svårigheter att finansiera sitt rekryteringsbehov i vad avser handläggare på skatteavdelningarna.

För de lokala skattemyndigheternas vidkommande föreslås i bilaga 9 till budgetpropositionen (budgetdepartementet) ett förslagsanslag av 838 492 000 kr. för budgetåret 1985/86. Förslaget innebär att även dessa myndigheter undantas från den generella besparingen på 2 % och att hänsyn har tagits till de nya arbetsuppgifterna avseende den samordnade uppbörden av källskatt och arbetsgivaravgifter. Sammanlagt 35 milj. kr. har beräknats för knappt 250 tjänster som inrättats vid myndigheterna för detta ändamål. De lokala skattemyndigheterna tillförs dessutom extra resurser – 7,2 milj. kr., varav 4 milj. kr. i viss mån är av engångskaraktär – för arbetet med den nya fastighetsskatten. Av den för de lokala skattemyndigheterna beräknade lönesumman ställs en viss del, totalt 5 milj. kr., till riksskatteverkets (RSV) förfogande att fördelas till de län som på grund av stora avgångar har svårigheter att tillgodose sitt rekryteringsbehov av handläggare. Därut-

över föreslås att 15 milj. kr., som myndigheterna disponerar under innevarande budgetår för arbetet med den reformerade inkomstbeskattningen, skall stå till myndigheternas förfogande även under budgetåret 1985/86.

I motionerna 2297 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) och 2152 av Kjell Mattsson m. fl. (c) yrkas att anslaget till de lokala skattemyndigheterna skall minskas med 7,2 milj. kr. eller med ett belopp som motsvarar kostnaderna för den nya fastighetsskatten. Motionärerna hänvisar till att de i annat sammanhang yrkat att fastighetsskatten skall avskaffas.

Den nya statliga fastighetsskatten beslutades av riksdagen den 14 december 1984. Under innevarande riksmöte har skatteutskottet avstyrkt ett antal motionsyrkanden om skattens omedelbara avskaffande (SkU 1984/85:36). Mot den bakgrunden anser utskottet att de lokala skattemyndigheterna bör tilldelas de medel som behövs för arbetet med den nya skatten, och utskottet har ingen erinran mot det belopp om 7,2 milj. kr. som beräknats för budgetåret 1985/86.

Utskottet har inte heller i övrigt funnit anledning till erinran mot propositionen i berörda delar. Det föreslagna anslaget till de lokala skattemyndigheterna finner utskottet väl avvägt. Utskottet föreslår därför att bostadsutskottet tillstyrker propositionen i nu aktuella delar och avstyrker motionerna.

Organisationsfrågor

I motion 1476 av Stig Josefson m. fl. (c) begärs en redovisning av den pågående översynen av skatteadministrationen. Motionärerna anser att regeringen dröjt för länge med att ge sin syn på hur administrationen på skatte- och avgiftsområdet bör organiseras i framtiden.

Frågor som rör den regionala och lokala organisationen på beskattningsområdet övervägs eller har nyligen övervägts i skilda sammanhang. Bl. a. skall skatteförvaltningsutredningen (Fi 1984:03) – med utgångspunkt i att det skall finnas en fristående länsskattemyndighet – senast den 1 juli 1985 lägga fram förslag hur en effektiv styrning och samordning av skatteförvaltningen bör utformas. Vidare undersöker deklara-tionskontrollsutredningen (B 1982:06) möjligheterna att decentralisera viss del av skatteadministrationen till de lokala skattemyndigheterna. Även skatteförenklingskommitténs (B 1982:03) fortsatta arbete torde vara av intresse i detta sammanhang. Nämnas kan också att statskontoret nyligen har lagt fram förslag till regeringen om hur en från länsstyrelsen fristående skatteförvaltning i Norrbottens län bör vara inrättad. Regeringen har lämnat förslaget vidare till skatteförvaltningsutredningen.

Enligt vad utskottet erfarit fortskrider skatteförvaltningsutredningens arbete planenligt med sikte på att lägga fram ett betänkande före halvårsskif-

tet. Mot den bakgrunden anser utskottet att det inte finns någon anledning att begära en redovisning av utredningsarbetet.

Kronofogdemyndigheterna

I bilaga 9 till budgetpropositionen (finansdepartementet) föreslår regeringen ett förslagsanslag till kronofogdemyndigheterna av 551 539 000 kr. Detta innebär att kronofogdemyndigheterna i viss mån undantas från den allmänna 2-procentiga besparingen. Anslaget minskas visserligen med 2 % eller totalt 10,4 milj. kr. men samtidigt återförs 5 milj. kr. och ställs till RSV:s disposition för att av verket fördelas mellan de resurssvagaste myndigheterna. Vidare förutsickas vissa åtgärder när det gäller mindre distrikt med endast en kronofogdetjänst som blivit vakant. Om det är förenat med svårigheter att återbesätta tjänsten bör den enligt propositionen vakantsättas. Vidare bör vissa administrativa funktioner – t. ex. den övergripande ledningsfunktionen samt planering och budgetfrågor – förläggas till en annan kronofogdemyndighet i länet. Chefen för den myndigheten bör samtidigt förordnas att fullgöra uppgifter som åvilar kronofogden vid den myndighet där cheftjänsten är vakantsatt.

Börje Hörnlund (c) anser att åtgärderna med avseende på mindre distrikt där kronofogdetjänsten är vakant inte bör genomföras. Enligt motionärens mening syftar åtgärderna till en indragning av kronofogdedistrikt. Han begär i motion 2145 ett uttalande att den decentraliserade strukturen inom kronofogdemyndigheterna skall upprätthållas.

Jan Hyttring och Bertil Jonasson (båda c) kritiserar den i propositionen föreslagna ordningen för extratilldelning till vissa distrikt genom RSV:s försorg. De yrkar i motion 1473 att länsstyrelserna skall fördela anslagen till sina egna kronofogdedistrikt och att således endast nettoeffekten – 5,4 milj. kr. – skall inbesparas i kronofogdemyndigheternas anslag. Genom RSV:s fördelning kommer enligt motionärernas mening endast de större distrikten att få ekonomisk förstärkning.

Vad först gäller frågan om kronofogdemyndigheternas struktur vill utskottet erinra om sitt uttalande i höstas att frågan om landets indelning i kronofogdedistrikt bör anstå i avvaktan på att kompletterande utredningar genomförts (SkU 1984/85:3). Som finansministern påpekat kan, utöver de ovan nämnda utredningarna om skatteväsendets framtida organisation, även skatteindrivningsutredningens arbete komma att bidra till att denna fråga ytterligare belyses. I samma betänkande framhöll utskottet att exekutionsväsendets arbets- och personalorganisation under tiden kunde successivt anpassas till nya förutsättningar. De i propositionen förutsickade åtgärderna beträffande vissa mindre distrikt får enligt utskottets mening ses mot bakgrund av just de förutsättningar som finns att inom ramen av tillgängliga resurser och befintlig organisation bedriva verksamheten så effektivt och rationellt som möjligt. Eftersom åtgärderna inte innebär någon indragning

av distrikt finner utskottet att de inte strider mot det förenämnda uttalandet om den framtida organisationen. Till följd av det sagda anser utskottet att bostadsutskottet bör avstyrka motion 2145.

Vad härefter gäller frågan i vilken ordning extra resurser skall tillskjutas vissa arbetstygda distrikt vill utskottet understryka att den av finansministern aviserade metoden har prövats under innevarande budgetår och befunnits fungera väl. Detta torde hänga samman med att RSV, som är centralmyndighet för administrationen av exekutionsväsendet, har den erforderliga överblicken över var resurserna bäst behövs och snabbt kan sätta in dem. Utskottet anser därför att bostadsutskottet även bör avstyrka motion 1473.

I övrigt finner utskottet det föreslagna anslaget till kronofogdemyndigheterna väl avvägt. Utskottet föreslår därför att bostadsutskottet tillstyrker propositionen.

En annan fråga som berör indrivningsväsendet har tagits upp av vpk i motion 470. Vpk yrkar att förslag om en effektivare indrivning av obetalda reavinstskatter snarast bör föreläggas riksdagen. En sådan åtgärd bör enligt motionärerna ingå som ett led i en social bostadspolitik.

Utskottet vill med anledning härav erinra om att man vid indrivning inte har olika rutiner beroende på varifrån restförda skatter härrör. Utskottet vill också peka på de olika åtgärder som man på ett allmänt plan vidtagit för att effektivera verksamheten och förbättra indrivningsresultatet. Hittills hör, som nämns i propositionen, ökade satsningar på komplicerade indrivningsfall och införandet av det ADB-baserade redovisningssystemet för exekutionsväsendet – REX. Vidare kan nämnas regeringens förslag till utvidgning av det allmännas möjligheter att ta i anspråk återbetalningar av skatter och avgifter för betalning av fordringar som det allmänna har på återbetalningsberättigade personer. Detta förslag har riksdagen ännu inte tagit ställning till men det har tillstyrkts av utskottet, dock icke av moderata samlingspartiets representanter. På utredningssidan kan erinras om skatteindrivningsutredningens arbete som syftar till att effektivera kronofogdemyndigheternas verksamhet.

Mot bakgrund av det anförda bör bostadsutskottet enligt skatteutskottets uppfattning avstyrka motionen såvitt nu är i fråga.

Stockholm den 12 mars 1985

På skatteutskottets vägnar
RUNE CARLSTEIN

Närvarande: Rune Carlstein (s), Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), förste vice talman Ingegerd Troedsson (m), Olle Westberg (s), Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Bo Forslund (s), Kjell Johansson (fp), Anita Johansson (s)*, Ewy Möller (m), Bruno Poromaa (s), Erkki Tammenoksa (s) och Torgny Larsson (s).

* Ej närvarande vid justeringen.

Avvikande meningar

Länsstyrelsernas skatteförvaltning och de lokala skattemyndigheterna. Anslagsfrågor

1. Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), förste vice talman Ingegerd Troedsson (m), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Kjell Johansson (fp) och Ewy Möller (m) anför:

Moderata samlingspartiet, centerpartiet och folkpartiet motsatte sig bestämt införandet av den nya statliga fastighetsskatten. Partierna har under våren fullföljt sin linje i motioner under allmänna motionstiden. Skulle kravet på fastighetsskattens avskaffande vinna riksdagens bifall förutsätter vi att anslaget för administrationen av skatten bortfaller.

Kronofogdemyndigheterna

2. Stig Josefson och Ingemar Hallenius (båda c) anser att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 21 med "Vad först" och slutar på s. 22 med "tillstyrker propositionen" bort ha följande lydelse:

I budgetpropositionen framhåller finansministern att frågan om exekutionsväsendets framtida organisation bör anstå tills vidare. Denna ståndpunkt rimmar enligt utskottet väl med utskottets uttalande i höstas att frågan om landets indelning i kronofogdedistrikt bör anstå i avvaktan på att kompletterande utredningar genomförts. Detta innebär vidare enligt utskottets uppfattning att inga åtgärder bör vidtas i syfte att föregripa eller bereda väg för ett senare beslut om distriktsindragningar. De mindre distrikten bör således behållas som självständiga och arbetsdugliga enheter, och de bör få tillräckliga resurser för att utföra en meningsfull verksamhet.

Vissa åtgärder som föreslås i propositionen avviker på ett betänkligt sätt från de ovan angivna riktlinjerna. Metoden att låta RSV fördela medel till vissa distrikt torde, som påpekas i motion 1473, leda till att endast de större distrikten får ekonomisk förstärkning, trots att det i skilda sammanhang har visats att de minsta och medelstora distrikten är de mest effektiva. Utskottet anser därför att länsstyrelserna även fortsättningsvis bör fördela anslagen till sina egna kronofogdedistrikt.

Även de åtgärder som aviserats i fråga om mindre distrikt med vakant kronofogdetjänst har utskottet svårt att acceptera. Åtgärderna riskerar enligt utskottets mening att utarma dessa distrikt på ett sätt som omöjliggör för dem att fortsätta som självständiga enheter. Utskottet anser vidare att åtgärderna innebär en organisationsförändring som strider mot uttalandet att distriktsorganisationen tills vidare skall bestå. Utskottet motsätter sig därför att åtgärderna genomförs och förordar i stället att även de mindre distrikten tillförs resurser som gör det möjligt för dem att fungera meningsfullt och effektivt.

På grund av det anförda anser utskottet att bostadsutskottet bör tillstyrka motionerna 2145 och 1473 och avstyrka propositionen i motsvarande del.

Jordbruksutskottets yttrande*Bilaga 2***1984/85:2 y****om anslaget till länsstyrelserna, m. m.***Till bostadsutskottet*

Genom beslut den 5 februari 1985 har bostadsutskottet berett jordbruksutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1984/85:100 bil. 15 rörande anslag till länsstyrelsernas naturvårdsenheter jämte motionerna 1984/85:371 och 1984/85:1132.

Utskottet

Regeringen har i proposition 1984/85:100 bil. 15 (s. 84 ff.) under punkt B 1 länsstyrelserna m. m. föreslagit att riksdagen till Länsstyrelserna m. m. för budgetåret 1985/86 anvisar ett förslagsanslag av 1 985 527 000 kr.

Enligt motion 370 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) har länsstyrelsernas naturvårdsenheter drabbats av betydande nedskärningar, samtidigt som en rad nya uppgifter tillkommit. Detta har inneburit att lagreglerade uppgifter på många håll inte kunnat utföras. Än svårare har det varit att sköta den förebyggande miljövården. Med hänvisning till det anförda föreslår motionärerna i en följdmotion, nr 371, att ytterligare 4 milj. kr. tillförs länsstyrelsernas naturvårdsenheter.

I motion 1132 av Bertil Måbrink (vpk) anförts att Gävleborgs län drabbats i särskilt hög grad av kvicksilverförekomst i insjöfisk men också av problem med nedgrävda miljöfarliga kemikalier. Detta ställer krav på statsmakterna att se till att naturvårdsenheten i länet får tillräckliga resurser. Motionen utmynnar i förslag om en översyn av länsstyrelsens ökade resursbehov för åtgärder i enlighet med miljöskyddslagen.

Utskottet vill inledningsvis erinra om att länsstyrelserna vid 1984 års budgetbehandling tilldelades ökade resurser för arbete inom miljöskyddsområdet. I ett yttrande till bostadsutskottet vid riksmötet 1983/84 över bl. a. ett motionsyrkande (fp) om ytterligare resursförstärkningar hänvisade jordbruksutskottet till den nyssnämnda anslagsuppräknningen och till vissa förstärkningar i övrigt under jordbruksdepartementets huvudtitel (JoU 1983/84:2 y).

I anslutning till det nu aktuella regeringsförslaget jämte motioner vill utskottet liksom tidigare understryka att prövning och tillsyn enligt miljöskyddslagen är en viktig del i en aktiv miljöpolitik. Med hänsyn till det statsfinansiella läget är det emellertid också – som föredragande departementschefen anför i bil. 15 till budgetpropositionen – nödvändigt att fortlöpande pröva länsstyrelsernas arbetsuppgifter och se om vissa uppgifter kan slopas eller förenklas. För att intensifiera denna prövning avser

föredraganden återkomma med förslag om att statskontoret får i uppdrag att i samverkan med bl. a. länsstyrelsernas organisationsnämnd göra en genomgång av länsstyrelsernas arbetsuppgifter exkl. skatteförvaltningen. Utskottet vill i anslutning här till nämna att jordbruksministern i bilaga 11 till budgetpropositionen aviserat en särskild översyn av naturvårdsförvaltningens organisation och funktion (bil. 11 s. 97). Det bör tilläggas att kostnaderna för länsstyrelsernas verksamhet på miljöskyddsområdet i icke oväsentlig utsträckning täcks med avgifter, med verkan fr. o. m. den 1 juli 1984. Närmare bestämmelser finns i förordningen (1984:380) om avgifter för provning och tillsyn enligt miljöskyddslagen samt i förordningen (1984:381) om täktavgift.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att bostadsutskottet tillstyrker regeringens förslag i nu aktuellt hänseende och avstyrker motion 371.

Vad beträffar motion 1132 kan utskottet i och för sig instämma i påståendet att de angivna miljöproblemen är allvarliga och bör bli föremål för åtgärder i olika sammanhang. Inom ramen för den mera övergripande bedömning av länsstyrelsernas resursbehov som det ankommer på riksdagen att göra finns dock enligt utskottets mening inte tillräckligt underlag för att peka ut ett visst län såsom mera belastat av miljöstörningar än andra. Utskottet anser med hänsyn här till att motion 1132 inte bör föranleda någon särskild åtgärd från riksdagens sida.

Stockholm den 26 februari 1985

På jordbruksutskottets vägnar
EINAR LARSSON

Närvarande: Einar Larsson (c), Håkan Strömberg (s), Grethe Lundblad (s), Ove Karlsson (s), Hans Wachtmeister (m), Martin Segerstedt (s), Sven Eric Lorentzon (m), Jan Fransson (s), Margareta Winberg (s), Jens Eriksson (m), Börje Stensson (fp), John Andersson (vpk), Bengt Kronblad (s), Lennart Brunander (c) och Bo Arvidson (m).

Avvikande meningar

1. Börje Stensson (fp) anser att den del av utskottets yttrande på s. 26 som börjar med "Med hänvisning" och slutar med "motion 371" bort ha följande lydelse:

Vad utskottet nu anført innebär inte att resursbehovet hos länsstyrelsernas naturvårdsenheter kan anses ha blivit tillgodosett. Som bl. a. framgår av motion 370 och av naturvårdsverkets anslagsframställning har såväl miljöskydds- som naturvårdsfrågor uppenbart blivit lidande av de generella

sparmetoder som tillämpats under senare år. Behovet av t. ex. personalförstärkningar är mycket stort och kan inte tillgodoses genom omprioriteringar inom den redan nedskurna miljö- och naturvårdssektorn. Med hänsyn härtill ansluter sig utskottet till motionsyrkandet om en uppräkningsanslag till länsstyrelsernas naturvårdsenheter med 4 milj. kr.

2. John Andersson (vpk) anser att den del av utskottets yttrande på s. 26 som börjar med "Vad beträffar" och slutar med "riksdagens sida" bort ha följande lydelse:

Vad beträffar motion 1132 kan utskottet instämma i påståendet att de angivna miljöproblemen är allvarliga och bör bli föremål för åtgärder i olika sammanhang. Inom ramen för den mera övergripande bedömning av länsstyrelsernas resursbehov som det ankommer på riksdagen att göra finns dock enligt utskottets mening inte tillräckligt underlag för att peka ut ett visst län såsom mera belastat av miljöstörningar än andra. Utskottet anser därför att regeringen bör göra en översyn i vad gäller ökade resursbehov hos samtliga läns naturvårdsenheter. Genom en sådan översyn skulle yrkandet i motion 1132 till stor del bli tillgodosett.

